

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 1991 р. МІЖ Л. М. КРАВЧУКОМ ТА В. М. ЧОРНОВОЛОМ

Побережець Г.С., кандидат історичних наук, асистент
Миколаївського національного аграрного університету

У статті проаналізовано статистичні дані про результати проведення виборів Президента України 1 грудня 1991 р. та розкрито роль державотворчих процесів 80-х – 90-х років ХХ ст.

Державотворчі процеси кінця ХХ ст. в Україні привертають увагу істориків сучасності. У 2002 р. в місті Одеса було захищено кандидатську дисертацію на тему «Конституційно-правові засади виборів Президента України: проблеми теорії і практики» Р. П. Князевича [1], де автор розглядає три виборчі кампанії по виборах Президента України, згадуючи події 1991 р.

Відомий історик А. Г. Богдалов [2] у своїй статті, досліджує передвиборчу агітацію на виборах Президента України на початку 90-х рр. ХХ ст. Його дослідження побудовані на матеріалах Національного музею історії України.

Н. І. Яковлева [3] у своїй статті, присвяченій президентській виборчій кампанії, виокремлює ті особливості, що були притаманні ранньому періоду незалежності, а саме розкриває специфіку стратегій кандидатів у першому турі виборів та їх протистояння у другому турі.

Події, що розгорнулися наприкінці ХХ ст. привели Україну до незалежності. Ті чинники, що посприяли довгоочікуваній незалежності були перш за все поява інтелігенції, яка була не згодна політикою партії, підписання Декларації про державний суверенітет України, поява політичної партії Народний рух України, що мала демократичний характер, діяльність сильної політичної команди на чолі з В'ячеславом Максимовичем Чорноволом, що виступали державотворчими пропозиціями, проголошення Акту незалежності України та проведення перших Президентських виборів у

1 грудня 1991 р.

Під час президентських перегонів відбувалося напружене змагання між Л. Кравчуком та В. Чорноволом. Це були два сильні політики, але життя їх докорінно відрізнялося [3.53, с. 103]. Л.Кравчук все своє життя піднімався по партійній лінії. З 70-х років, отримав чергове підвищення по службі, у 80-ті – наступне зростання вже в ЦК КПУ. У 90-ті роки він обраний народним депутатом України та головою Верховної Ради України. Що ж до постаті В. Чорновола, то його доля не була схожою на долю його політичного конкурента.

У фондах архівів ЦДАВО України [4] важливе значення мають матеріали фонду № 1 «Верховна Рада України» опис 28 справа 140 «Статистичні дані про ... результати проведення виборів Президента України (10 жовтня – 4 грудня 1991)» на 18 аркушах. Згідно цим даним ми маємо результати виборів Президента України у 1991 р., у розрізі областей тогочасної республіки [4]:

1. Кримська АРСР - Кравчук Л. М. 587,615 та 56,68 %; Чорновіл В. М. 83,259 та 8,03 %

2. Вінницька - Кравчук Л. М. 941,623, та 72,34 %; Чорновіл В. М. 237,057 та 18,21 %

3. Волинська - Кравчук Л. М. 367,249 та 51,66 %; Чорновіл В. М. 223,120 та 31,39 %

4. Дніпропетровська - Кравчук Л. М. 1,642015 та 69,74%; Чорновіл В. М. 427351 та 18,15 %

5. Донецька - Кравчук Л. М. 2,111387 та 71,47 %; Чорновіл В. М. 283,338 та 9,59 %

6. Житомирська - Кравчук Л. М. 776,256 та 77,59 %; Чорновіл В. М. 139,800 та 13,97 %

7. Закарпатська - Кравчук Л. М. 412241 та 58,03 %; Чорновіл В. М. 195,963 та 27,58%

8. Запорізька - Кравчук Л. М. 936751 та 74,73 %; Чорновіл В. М. 162,713 та 12,98%

9. Івано-Франківська - Кравчук Л. М. 133,612 та 13,70 %; Чорновіл В. М. 654,585 та 67,10 %

10. Київська -Кравчук Л. М. 830901та 65,99 %; Чорновіл В. М. 267,298 та 21,23 %

11. Кіровоградська - Кравчук Л. М. 608397 та 74,77 %; Чорновіл В. М. 126,495 та 15,55 %

12.Луганська - Кравчук Л. М. 1282939 та 76,23 %; Чорновіл В. М. 167219 та 9,94%

13. Львівська - Кравчук Л. М. 220,301 та 11,50%; Чорновіл В. М. 1452993 та 75,86 %

14. Миколаївська - Кравчук Л. М. 592113 та 72,33 %; Чорновіл В. М. 123274 та 15,06 %

15. Одеська - Кравчук Л. М. 999558 та 70,69 %; Чорновіл В. М. 181,418 та 12,83%

16. Полтавська - Кравчук Л. М. 905555 та 75,05%; Чорновіл В. М. 164,478 та 13,63%

17. Рівненська - Кравчук Л. М. 401,591 та 53,07 %; Чорновіл В. М. 194,143 та 25,65 %
18. Сумська - Кравчук Л. М. 686,348 та 72,35 %; Чорновіл В. М. 139,746 та 14,73 %
19. Тернопільська - Кравчук Л. М. 140421 та 16,79%; Чорновіл В. М. 480473 та 57,45%
20. Харківська - Кравчук Л. М. 1095191 та 60,85 %; Чорновіл В. М. 353839 та 19,66 %
21. Херсонська - Кравчук Л. М. 529,388 та 70,23%; Чорновіл В. М. 136,698 та 18,13 %
22. Хмельницька - Кравчук Л. М. 799052 та 75,46 %; Чорновіл В. М. 163,037 та 15,40 %
23. Черкаська - Кравчук Л. М. 699088 та 67,14%; Чорновіл В. М. 260632 та 25,03%
24. Чернівецька - Кравчук Л. М. 255427 та 43,56 %; Чорновіл В. М. 250222 та 42,67%
25. Чернігівська - Кравчук Л. М. 718948 та 74,15%; Чорновіл В. М. 119,628 та 12,34 %
26. м. Київ - Кравчук Л. М. 862513 та 56,13 %; Чорновіл В. М. 410553 та 26,72 %
27. м. Севастополь - Кравчук Л. М. 107 001 та 54,68 %; Чорновіл В. М. 21 395 та 10,93 %
28. Всього по Україні - Кравчук Л. М. 19 643 481 та 61,59 %; Чорновіл В. М. 7 420 727 та 23,27 %.

Таким чином, у ході пре 1991 р. перемогу здобув Л. М. Кравчук набравши всього по Україні 61,59 %, В.М. Чорновіл набрав 23,27 % і виборов друге місце. Результати показали, що суспільство, яке довгий час піддавалося утискам з боку влади, як моральних так і фізичних було ще не готове до змін і залишалося в страху до чогось нового.

Література:

1. Князевич Р. П. Конституційно-правові засади виборів Президента України: проблеми теорії і практики : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / Р. П. Князевич. Одеса, 2002. 20 с.
2. Богдалов А.Г. Особливості ведення передвиборчої агітації на виборах Президента України на початку 90- х рр. ХХ ст. (на матеріалах Національного музею історії України). Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія», вип. 1 (40), 2019. С. 17-26.
3. Яковлева Н. І. Політтехнологічні аспекти Президентських виборів в Україні. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 4 (40), 2018. С. 75-80.
4. ЦДАВО України. Ф. 1. Верховна Рада України. Оп. 28. 2.21. Спр. 140. Статистичні дані про кількість виборчих дільниць, кількісний склад окружних виборчих комісій та результати проведення виборів Президента України (10 жовтня – 4 грудня 1991 р.). 18 арк.